

Samenvatting

Vraagstelling van het onderzoek

De bestrijding van witwassen geniet in Nederland al jaren een hoge prioriteit. Zo staat het in de lijst van landelijke prioriteiten van de politie, vastgesteld in 2011, en wordt het als belangrijk aandachtspunt genoemd in het regeerakkoord van het huidige kabinet.

De laatste 10 jaar is veel onderzoek verricht naar het meldsysteem van ongebruikelijke transacties, onder andere door de Algemene Rekenkamer (AR, 2008). De AR uitte destijds kritiek op het gebrek aan inzicht in de bestrijding van witwassen. In een update van haar onderzoek in 2014 herhaalde de AR haar conclusies in grote lijnen. Zij wees er op dat er onvoldoende inzicht is in de *effectiviteit* van witwasbestrijding.

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de AR namen de ministeries van Veiligheid en Justitie en Financiën het initiatief tot de ontwikkeling van een beleidsmonitor anti-witwasbeleid. Deze monitor zou de prestaties van de actoren in het veld van de witwasbestrijding in beeld moeten brengen, zodat de beleidsmakers beter in staat zijn hun regiefunctie te vervullen.

Het onderzoek ten behoeve van de opzet van een beleidsmonitor is door het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC) uitbesteed aan *Decide*.¹

Het onderzoek van *Decide* heeft een drieledige doelstelling:

1. Het verkrijgen van inzicht in de activiteiten van de actoren die betrokken zijn bij de bestrijding van witwassen en in de onderlinge zaak- en informatiestromen.
2. Het verkrijgen van inzicht in de effectiviteit van het Nederlandse witwasbestrijding aan de hand van de criteria voor een effectieve witwasbestrijding van de Financial Action Task Force (FATF).
3. Het ontwikkelen van de grondslag van een beleidsmonitor anti-witwasbeleid.

Groeimodel van de monitor

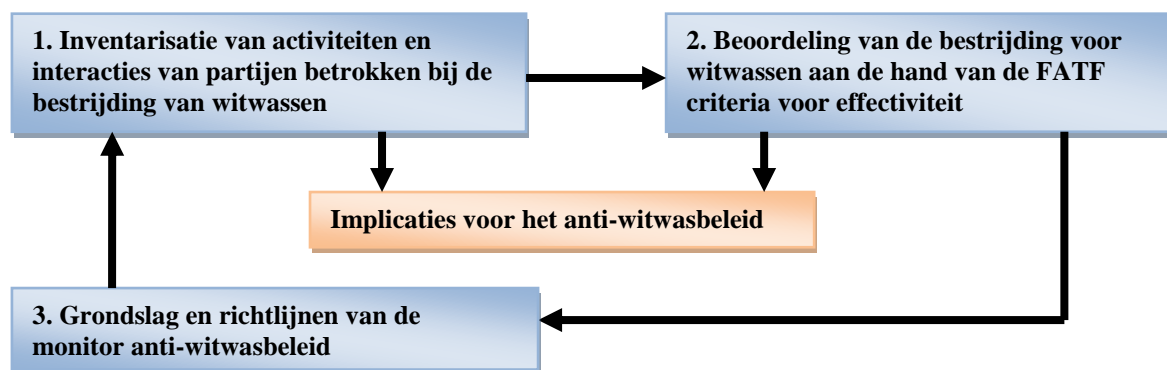
Dit onderzoek draagt bij aan het vaststellen van (prestatie-) indicatoren van de bestrijding van witwassen, die op dit moment haalbaar, meetbaar en adequaat zijn. Ten eerste door de inventarisatie van beschikbare data van activiteiten van de organisaties die betrokken zijn bij de bestrijding van witwassen en informatiestromen tussen deze partijen en de duiding hiervan. Ten tweede door de toetsing van de huidige praktijk aan de FATF criteria voor een effectief anti-witwasbeleid. In de volgende versie van de monitor zal men door het uitwerken en specificeren van deze indicatoren beter in staat zijn het anti-witwasbeleid in kaart te brengen. Hiermee is een cyclisch groeimodel van de monitor geschetst, zie schema S.1. De implicaties voor het beleid kunnen zowel worden afgeleid van de inventarisatie van activiteiten als van de toetsing aan de FATF criteria.

Het voorliggende rapport behelst aldus de startversie van de monitor. Vanwege het verkennend karakter van deze eerste inventarisatie is deze versie onvermijdelijk hier en daar fragmentarisch.

---

¹ *Decide* is een onderzoeksbureau verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen en maakt deel uit van de dutch group.

Figuur S.1: schets van het cyclisch groeimodel van de monitor anti-witwasbeleid

Onderzoeksaanpak

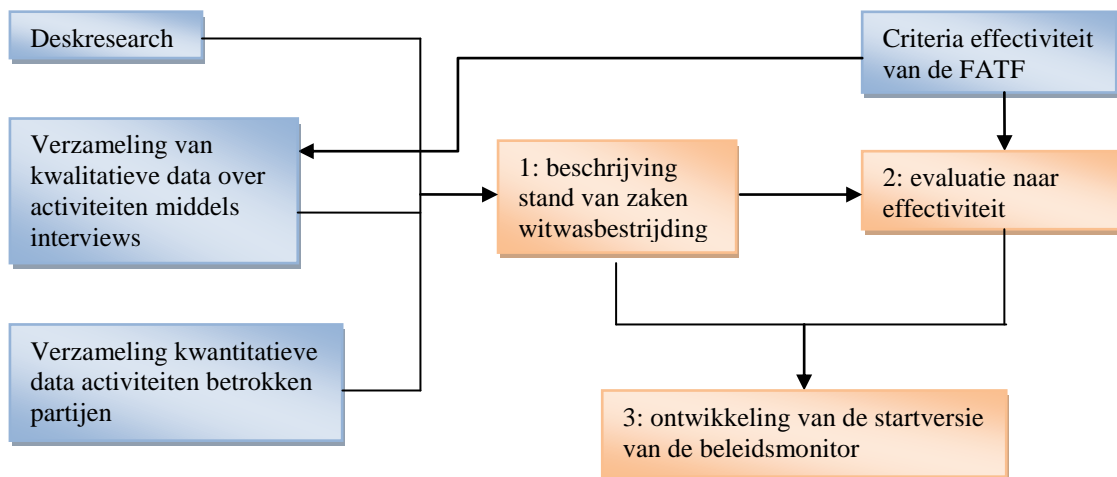
Eerst zijn de activiteiten gericht op de bestrijding van witwassen in kaart gebracht en geduid. Hiervoor zijn uiteenlopende bronnen geraadpleegd: deskresearch, interviews met 35 deskundigen werkzaam bij de organisaties die zich bezig houden met de bestrijding van witwassen en kwantitatieve data van de strafrechtketen en het meldsysteem van ongebruikelijke transacties. In de interviews is een aantal vragen meegenomen ten behoeve van de toetsing aan de FATF criteria voor een effectief anti-witwasbeleid. Bovendien zijn van de respondenten interne gegevens verkregen over de activiteiten van hun organisaties. Tabel S.1 geeft een overzicht van de verzamelde *kwantitatieve* data.

Tabel S.1: overzicht van verkregen *kwantitatieve* data ten behoeve van het onderzoek

Organisatie	Verkregen kwantitatieve data
Financial Intelligence Unit-Nederland	Cijfers over ongebruikelijke en verdachte transacties, verzoeken aan de landelijk officier van justitie witwassen en andere kerncijfers, periode 2010-2013
Autoriteit Financiële Markten, De Nederlandsche Bank, Bureau Toezicht WWFT, Bureau Financieel Toezicht	Cijfers over regulier en bijzonder onderzoek onder meldplichtige instellingen, alsmede over opgelegde sancties, periode 2010-2013.
Anti Money Laundering Centre	Data over selectie van witwaszaken in het Signaal en Selectieoverleg, periode 2009 - medio 2014.
Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen	Kerncijfers van activiteiten relevant voor de bestrijding van witwassen, 2013
Douane	Kerncijfers van activiteiten relevant voor de bestrijding van witwassen, periode 2010-2013
Eenheden Nationale Politie v/h regiokorpsen.	Kerncijfers over onderzoeken naar witwassen, periode 2010 - 2013
Openbaar Ministerie	Data Openbaar Ministerie van afdoening en vonnissen van witwaszaken, periode 2010-2013, uitgesplitst naar parket
Functioneel Parket	Data gekregen over conservatoir beslag witwassen en incassoresultaat, periode 2010-2013, uitgesplitst naar parket
Landelijk Parket	Kerncijfers van activiteiten relevant voor de bestrijding van witwassen, periode 2010-2013
Financieel Expertise Centrum	Cijfers over witwassignalen (2013)
Algemene Rekenkamer	Basis cijfermateriaal van het door haar in 2013 uitgevoerde onderzoek naar witwassen.
Financial Intelligence Unit.NET	Kerncijfers van activiteiten relevant voor de bestrijding van witwassen, periode 2010-2013.

In het tweede deel van het onderzoek is het verkregen beeld van de bestrijding van witwassen getoetst aan de FATF-criteria voor een effectief anti-witwasbeleid. Vervolgens is, op basis van de combinatie van feitelijke informatie en de toets aan de criteria, de startversie van de beleidsmonitor ontwikkeld. Figuur S.2 toont schematisch de samenhang tussen dataverzameling (blauw) en onderzoeksdoelen (oranje).

Figuur S.2: samenhang tussen dataverzameling (blauw) en onderzoeksdoelen (oranje).

Resultaten

Bestrijding van witwassen

Bij de bestrijding van witwassen kunnen ruwweg zeven hoofdprocessen worden onderscheiden. Zie figuur S.3. De pijlen geven informatiestromen weer. De strafrechtelijke aanpak van witwassen bestaat uit de processen 1, 2 en 3. De financieel-economische recherche in tien regionale politie-eenheden, de Financiële Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) van de Belastingdienst en de Dienst Landelijke Recherche (DLR) van de Landelijke Eenheid spelen een centrale rol bij het onderzoek en de opsporing (2). Zij vergaren informatie door eigen onderzoek en uit veel uiteenlopende andere informatiebronnen (1). Personen die worden verdacht van witwasfeiten worden door het Openbaar Ministerie (OM) vervolgd en daarna berecht (3).

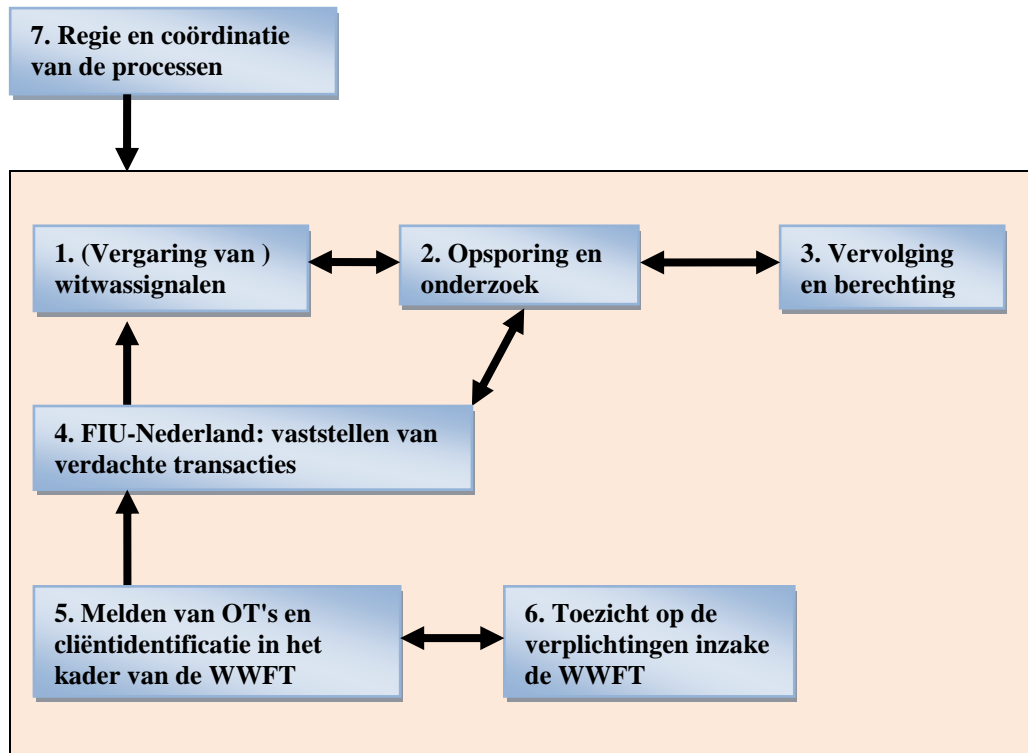
Proces 5 behelst de naleving door financiële instellingen en niet-financiële beroepsgroepen van de plichten die zij hebben op grond van de Wet ter voorkoming van Witwassen en Financiering van Terrorisme (WWFT). Deze instellingen melden ongebruikelijke transacties (OT's) aan de FIU-Nederland.

De FIU-Nederland analyseert ongebruikelijke transacties en stelt verdachte transacties (VT's) vast die zij doorgeeft aan politie en opsporingsdiensten (4). Het vaststellen en doorgeven van verdachte transacties levert een bijdrage aan de witwassignalen (1) en helpt de politie en opsporingsdiensten bij lopend onderzoek met aanvullende informatie (2).

Vier toezichthouders houden toezicht op de naleving van de plichten inzake de WWFT voor verschillende doelgroepen. Dit zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM), het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de Nederlandsche Bank (DNB) en het Bureau Toezicht WWFT (BTW) (6).

Tenslotte is er nog de regiefunctie: hoe en door wie worden de prioriteiten gesteld bij de bestrijding van witwassen en hoe worden de verschillende betrokken organisaties aangestuurd en taken gecoördineerd (7).

Figuur S.3: overzicht van en samenhang tussen de verschillende hoofdprocessen bij de bestrijding van witwassen

In het eerste deel van het onderzoek is de rol van de Nederlandse organisaties en instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van witwassen geïnventariseerd. Dit impliceert dat het onderzoek zich vooral heeft gericht op de Nederlandse actoren in de strafrechtketen (1, 2 en 3), de toezichthouders die toezien op de naleving van de WWFT (6) en de FIU-Nederland (4). Daarnaast zijn samenwerkingsvormen en eventuele regiefuncties geïnventariseerd (7). Een onderzoek bij de instellingen die in de WWFT zijn benoemd (5) naar de naleving van de plichten, paste niet in de scope van dit onderzoek. Wel zijn hierover enige secundaire data verzameld bij de toezichthouders en de FIU-Nederland.

Regie en coördinatie (7)

De verantwoordelijkheid voor de *centrale* regie over en sturing van het bestrijden van witwassen berust bij de Ministers van Veiligheid en Justitie en Financiën. De bestrijding van witwassen is door de minister van Veiligheid en Justitie als een landelijke prioriteit benoemd. Er zijn geen specifieke landelijke doelen en prestatiecriteria geformuleerd, noch voor de organisaties die zijn betrokken bij de bestrijding van witwassen. Voor zover er bij de bestrijding van witwassen specifieke prioriteiten worden gesteld, gebeurt dit decentraal door de afzonderlijke opsporingsdiensten en enige regionale eenheden van de Nationale Politie. Er is nog geen analyse uitgevoerd van de belangrijkste witwasrisico's voor Nederland. Genoemde ministeries zullen in 2016 een National Risk Assessment witwassen uitvoeren.

Daarnaast is de aanzet gegeven tot de voorliggende monitor anti-witwasbeleid die de stand van zaken periodiek zal inventariseren.

Middels beleidsprogramma's (het FinEc programma en het ketenprogramma Afpakken) is in de afgelopen jaren de inzet van opsporingscapaciteit ten behoeve van de bestrijding van witwassen, indirect ondersteund. Eenzelfde effect hebben de normstellingen voor incasso- en beslagresultaat. Verder is de opsporingscapaciteit van de FIOD en DLR op het terrein van witwassen in de periode 2010-2013 vergroot en is in 2013 het Anti Money Laundering Centre (AMLC) opgericht met de intentie een kenniscentrum te vormen waarin bij de witwasbestrijding betrokken diensten ervaringen kunnen delen en kunnen samenwerken. De samenwerking tussen partijen betrokken bij opsporing, vervolging en toezicht en de coördinatie daartussen wordt hoofdzakelijk *decentraal* vormgegeven. Er is een tiental samenwerkingsverbanden tussen organisaties met een taakstelling bij de bestrijding van witwassen.

De Landelijk Officier van Justitie witwassen (LOvJ) van het Functioneel Parket speelt een belangrijke rol bij de coördinatie van de opsporing en vervolging van witwassen.

(Vergaring van) witwassignalen (1)

De financiële recherche bij de politie en de specialistische opsporingsdiensten FIOD en DLR maken gebruik van een groot aantal bronnen voor het verzamelen van 'financial intelligence' en andere relevante informatie. Dit zijn onder andere informatie uit eigen onderzoek (bijvangst), de Basis Politiezorg, Belastingdienst, de FIU-Nederland, gemeentelijke diensten, Douane, Koninklijke Marechaussee, Team Criminele Inlichtingen, buitenlandse opsporingsdiensten en het Centraal Justitieel Incasso Bureau.

Daarnaast zijn er instanties die gegevens opwerken dan wel verrijken en doorgeven aan opsporingseenheden: het AMLC, de FIU-Nederland en de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen. De Financial Intelligence Unit.NET en de Egmont groep faciliteren het delen van informatie tussen de FIU's binnen en buiten Europa.

Opsporing en onderzoek (2)

De financiële recherche van de politie, FIOD, DLR, de FIU-Nederland, Douane en Koninklijke Marechaussee identificeren jaarlijks een groot aantal mogelijke witwassignalen. Bij de opsporing is er op operationeel niveau sprake van een taakverdeling. De FIOD richt zich op fiscale en fraude gerelateerde vormen van witwassen. DLR richt zich vooral op zware en georganiseerde criminaliteit en brengt criminele netwerken in kaart. De aanpak van FIOD en DLR is grotendeels complementair. Waar zij overlapt, bijvoorbeeld bij de aanpak van financiële facilitators, wordt samengewerkt in het Signaal en Selectie overleg, waarin wordt besloten welke signalen verder worden onderzocht.

De financiële recherches van de politie in de 10 regionale politie-eenheden richten zich op financieel-economische criminaliteit waarbij het subject in de regio woont.

DLR en de politie-eenheden van Amsterdam en Rotterdam hanteren als speerpunten: underground banking en financiële facilitators. De politie-eenheden beperken zich bij de bestrijding van witwassen hoofdzakelijk tot 'laaghangend fruit': het pakken van crimineel geld als bijvangst of contant geld dat wordt aangetroffen bij criminelen. Voor onderzoek naar ingewikkelde witwasconstructies, zo melden 3 van de 5 onderzochte politie-eenheden, ontbreekt veelal de capaciteit (financiële recherche).

FIOD, DLR en de financiële recherches bij de regionale politie-eenheden werken samen met verschillende onderdelen van het Openbaar Ministerie, respectievelijk het Functioneel Parket, het Landelijk Parket en de tien regionale arrondissementsparketten.

Het totaal aantal onderzoeken naar witwassen door FIOD, DLR en de financiële recherche van de regionale politie-eenheden is in de periode 2010-2013 ongeveer verdubbeld. Het FinEc

programma en het ketenprogramma Afpakken Respondenten hebben hier een grote bijdrage aan geleverd. De politie en het Openbaar Ministerie melden verder dat er bij grotere zaken systematisch een financiële paragraaf wordt opgenomen, waarin aandacht wordt besteed aan mogelijke witwaspraktijken.

Vervolging en berechting (3)

In de arrondissementsparketten (AP's) wordt de vervolging van witwassen in de praktijk niet als zelfstandig doel gezien maar als onderdeel van de bestrijding van financieel-economische criminaliteit. Dit in tegenstelling tot het Landelijk en Functioneel Parket die de bestrijding van witwassen als expliciet beleidsdoel hebben. Voor de AP's is het bestrijden van witwassen meer middel als doel. Het hangt van de casus en de meest kansrijke strategie af, welke delicten ten laste worden gelegd. Wel vormen de witwasartikelen in het Wetboek van Strafrecht handzame instrumenten om efficiënt geld van criminelen af te pakken, vandaar dat dit instrument vaak wordt ingezet. De normen die worden gesteld aan de afpakgelden spelen hierbij ook een rol.

Witwaszaken worden geregistreerd in de landelijke database van het Openbaar Ministerie (OM). De betrouwbaarheid van de data laat te wensen over (onvolledig, vervuild, niet specifiek genoeg). Het OM registreert jaarlijks een groot aantal verdenkingen van witwassen (7.941 in de periode 2010-2013). De 10 regionale eenheden van politie leveren tweederde van de verdachten aan, FIOD en DLR elk zo'n 10%.

Van de vermeende witwasfeiten besluit het OM bij naar schatting 56% tot dagvaarding en wordt naar schatting 66% van de gedagvaarde personen door de rechter schuldig bevonden.² In de periode 2010-2013 wordt meer dan de helft van het conservatoir beslag (mede) op basis van het delict witwassen gelegd. Dit geldt eveneens voor het incassoresultaat in de jaren 2012 en 2013. Het delict witwassen speelt dus een grote rol bij de omvang van het beslag en de incassoresultaten.

Vanaf 2008 worden progressieve normen gesteld voor het te realiseren incassoresultaat (afgepakt crimineel vermogen door ontneming en verbeurdverklaring) en voor het conservatoir beslag. In het voorjaar van 2011 is het Ketenprogramma Afpakken door de minister van Veiligheid en Justitie gelanceerd. Dit programma heeft de expliciete doelstelling meer crimineel geld en goederen af te pakken. Voor 2018 is voor het incassoresultaat een doelstelling vastgesteld van €115,6 miljoen. In de periode 2008-2014 zijn de respectievelijke doelstellingen voor incasso elk jaar gehaald.

Melden van ongebruikelijke transacties en cliëntidentificatie (5)

In het kader van de WWFT heeft een groot aantal financiële instellingen, beroepsgroepen en handelaren in kostbare goederen de plicht onderzoek naar hun cliënten uit te voeren en ongebruikelijke transacties te melden bij het meldpunt Financial Intelligence Unit Nederland (FIU-Nederland).

In dit onderzoek zijn bij de instellingen zelf geen data verzameld over de wijze waarop zij hun verplichtingen naleven. Wel zijn hier secundaire gegevens over verzameld bij de FIU-Nederland en de toezichthouders. Zo blijkt, op basis van de gegevens van de toezichthouders, dat het aantal geconstateerde overtredingen van de verplichtingen inzake de WWFT dan wel het aantal opgelegde sancties, in verhouding tot het aantal onderzochte instellingen, substantieel is. Dit is bij BTW, BFT, DNB in de orde van grootte van 50%. Bij AFM konden op dit punt geen conclusies worden getrokken.

Op basis van cijfers van de toezichthouders en het aantal OT meldingen bij de FIU-Nederland blijkt dat over de periode 2010-2013 gemiddeld rond de 1% van het aantal meldplichtige

---

² We spreken van schatting omdat deze berekening is gebaseerd op een deel van de data; zaken waarbij meerdere delicten ten laste worden gelegd zijn uit deze berekening weggelaten.

instellingen³ ongebruikelijke transacties meldt.⁴ Het is niet bekend of dit percentage duidt op een (grote) mate van non-compliance dan wel dat er bij veel instellingen en beroepsgroepen weinig ongebruikelijke transacties plaatsvinden.

Dat slechts een beperkt deel van de instellingen melding maakt van OT's en dat bovendien de toezichthouders veel omissies dan wel overtredingen constateren bij de instellingen die zij onderzoeken, kan er op wijzen dat de verplichtingen van de WWFT niet overal voldoende worden nageleefd.

Toezicht op de verplichtingen inzake de WWFT (6)

De AFM, DNB, BTW en BFT houden toezicht op de naleving door instellingen (financiële instellingen en niet-financiële beroepsgroepen) van de verplichtingen inzake de WWFT.

De toezichthouders informeren de instellingen met specifieke leidraden. Een aantal groepen instellingen in sectoren die goed zijn geregistreerd, ontvangt informatie over hun verplichtingen en over bijzondere witwasrisico's in hun sector. BTW en BFT organiseren voorlichtingsbijeenkomsten voor respectievelijk de brancheorganisaties en de beroepsgroepen.

De toezichthouders verdiepen zich in de witwasrisico's van de sectoren waar zij toezicht op uitoefenen. Van veel groepen instellingen, met name de kleinere financiële instellingen en beroepsgroepen en ondernemers, is het toezichthouders evenwel niet bekend hoe vaak ongebruikelijke transacties daadwerkelijk plaatsvinden dan wel zijn te verwachten.⁵

Jaarlijks wordt een aantal instellingen door de toezichthouders bezocht en gecontroleerd op het naleven van hun verplichtingen. Bij deze controles wordt rekening gehouden met bijzondere witwasrisico's binnen de respectievelijke sectoren. Bij BTW, BFT en DNB is dit aantal controles gedurende de periode 2010-2013 gegroeid. Het percentage van het aantal instellingen waar op wordt toegezien dat, gemiddeld op jaarbasis, wordt gecontroleerd op het naleven van hun verplichtingen, bedraagt in de onderzochte periode voor BTW: 1,9%, voor BFT: 0,14%, voor DNB 7% en voor AFM 0,02%. Voor BFT en AFM is dit percentage, vergeleken met de andere twee toezichthouders, laag.

FIU-Nederland (4)

In het kader van de WWFT zijn financiële instellingen en niet-financiële beroepsgroepen verplicht ongebruikelijke transacties (OT's) te melden bij de FIU-Nederland. Deze heeft tot taak OT's te analyseren en daaruit verdachte transacties (VT's) te selecteren. Hiervoor kunnen verschillende aanleidingen zijn zoals een match met subjecten in politieonderzoek of met data van het OM of onderzoek van de FIU-Nederland zelf. De VT's geeft zij door aan politie, opsporingsdiensten en OM opdat deze beter in staat zijn verdachten strafrechtelijk te vervolgen. Ook levert de FIU-Nederland informatie op basis van specifieke verzoeken van politie en opsporingsdiensten. Daarnaast oefent de FIU-Nederland nog andere taken uit, zoals het geven van voorlichting aan meldplichtige instellingen, het uitvoeren van eigen onderzoek naar transactiepatronen en het leveren van informatie aan andere handhavingsinstanties en buitenlandse FIU's.

De laatste jaren ontvangt de FIU-Nederland per jaar zo'n 200.000 OT meldingen. Vanaf 2011 worden per jaar zo'n 23.000 OT's verdacht verklaard.

Door een aantal externe factoren kent de informatiestroom van OT's van meldplichtige instellingen naar de FIU-Nederland en vervolgens van de VT's naar de opsporingsinstanties

---

³ Let wel, de 1% heeft niet betrekking op het percentage van alle OT's dat wel of niet wordt gemeld. Het zegt iets over het meldgedrag *op kantoor- of instellingsniveau*.

⁴ Het betreft hier een gemiddelde. Bij de financiële instellingen die onder toezicht staan van DNB en bij notarissen (onder toezicht van BFT) ligt dit percentage aanzienlijk hoger.

⁵ Uiteraard is wel bekend hoeveel OT's er daadwerkelijk worden gemeld bij de FIU-Nederland.

beperkingen. Zo wordt slechts een deel van het criminele geld middels (ongebruikelijke) transacties in het legale circuit gebracht. Ook worden niet alle OT's bij de FIU-Nederland gemeld, onder andere doordat sommige meldplichtigen witwassen bewust faciliteren. Tenslotte worden transacties van personen die niet in de politiebestanden zijn opgenomen, in principe niet verdacht verklaard.

De laatste jaren worden de door de FIU-Nederland aangeleverde verdachte transacties (VT's) om meerdere redenen niet vaak als *vertrekpunt* van onderzoek genomen. Het is veelal moeilijk een verdenking van witwassen te construeren, puur op basis van een verdachte transactie. Respondenten bij politie en opsporingsdiensten melden dat veel VT's blijven liggen.

Effectiviteit

De beschrijving van de bestrijding van witwassen op basis van data en interviews is getoetst aan de FATF criteria voor een effectief anti-witwasbeleid. De meeste criteria hebben direct betrekking op de genoemde zeven hoofdprocessen. Niettemin kent de in dit onderzoek uitgevoerde toets aan de FATF criteria beperkingen. De inventarisatie en beschrijving van de activiteiten gericht op de bestrijding van witwassen was als eerste stap noodzakelijk en stond in dit onderzoek voorop. De acht FATF criteria⁶ en daartoe behorende 42 kernvragen konden vanwege de scope van het onderzoek niet als uitgangspunt worden genomen bij de dataverzameling. Dit bracht met zich mee dat het Nederlandse anti-witwasbeleid niet aan alle aspecten waarin de criteria door FATF zijn uitgewerkt, kon worden getoetst. Een tweetal criteria viel geheel buiten de scope van het onderzoek.

Om deze reden hebben de onderzoekers geen conclusies getrokken over de compliance van Nederland aan de FATF criteria voor een effectieve wijze van witwasbestrijding. Wel zijn conclusies getrokken over de vraag of *de data die in dit onderzoek wél zijn verzameld* de conclusie van compliance met de FATF criteria wel of niet ondersteunen.

Voor een tweetal criteria geldt dat sommige verzamelde data de conclusie van compliance wel ondersteunen en andere niet. Dit betreft de criteria:

- *De risico's van witwassen worden geïdentificeerd en begrepen en er vinden gecoördineerde acties plaats om witwassen te bestrijden (1).*⁷
- *Toezichthouders houden op een zorgvuldige wijze toezicht op, monitoren en sturen financiële instellingen en niet-financiële beroepsgroepen op het naleven van de antiwitwasvereisten, in verhouding tot hun witwasrisico's (3).*

Over het criterium -

- *Financiële instellingen en niet-financiële beroepsgroepen passen op adequate wijze preventieve maatregelen voor het bestrijden van witwassen toe, in verhouding tot hun risico's, en rapporteren ongebruikelijke/verdachte transacties (4).*

- zijn alleen secundaire data verzameld. Deze ondersteunen de conclusie van compliance niet.

Ten aanzien van een drietal criteria ondersteunen de verzamelde data de conclusie van compliance. Dit zijn:

- *De bevoegde autoriteiten maken adequaat gebruik van 'financial intelligence' en alle andere relevante informatie in onderzoek naar witwassen (6).*

---

⁶ Door FATF 'immediate outcomes' genoemd, 'key goals which an effective AML system should achieve'. Uit *Methodology for assessing technical compliance with the FATF recommendations and the effectiveness of AML/CFT systems*. February 2013. Paris: FATF/OECD, pp.14.

⁷ De nummering is overeenkomstig de FATF methodologie.

- *Delicten en activiteiten op het gebied van witwassen worden onderzocht en de overtreders worden vervolgd en onderworpen aan effectieve, proportionele en ontmoedigende sancties (7).*
- *Crimineel geld en hulpmiddelen voor criminele doeleinden worden in beslag genomen (8).*

Een uitzondering vormt het gebruik van de verdachte transacties die de FIU-Nederland aan de opsporing en vervolging doorgeeft. Veel VT's blijven liggen.

Tenslotte konden over de volgende criteria geen uitspraken worden gedaan doordat er in dit onderzoek geen data over zijn verzameld:

- *Internationale samenwerking levert geschikte informatie, financiële 'intelligence', en bewijzen, en ondersteunt acties tegen criminelen en hun bezittingen (2).*
- *Voorkomen wordt dat rechtspersonen en juridische constructies misbruikt worden voor witwassen, en informatie over het economisch eigendom is voor de bevoegde autoriteiten zonder belemmeringen beschikbaar (5).*

Grondslag en richtlijnen voor de monitor anti-witwasbeleid

Met dit onderzoek is beoogd een startversie van een monitor anti-witwasbeleid op te leveren. Op basis van de beschrijving van het Nederlandse anti-witwasbeleid en de toets aan de FATF criteria voor effectiviteit zijn 62 kenniselementen onderscheiden die de monitor anti-witwasbeleid minimaal zou moeten bevatten. Ook is aangegeven welke organisaties deze data het beste zouden kunnen verzamelen en aan kunnen leveren.

In de volgende versie van de monitor kunnen meer en betere adequate (prestatie-)indicatoren van de verschillende processen worden gedefinieerd. Hierbij kunnen de nu vastgestelde kenniselementen als uitgangspunt worden genomen. De toets aan de FATF criteria voor een effectief witwasbeleid zal dan omvattender kunnen worden.